

בשנת 1903 פתח הרצל את הקונגרס הציוני השישי בבאזל ובו העלה את הצעתה של ממשלת בריטניה. ההצעה:

התיישבות אוטונומית (שלטון עצמי) באזור אוגנדה שבמזרח אפריקה. הרצל הדגיש כי הוא אינו מבקש מהקונגרס לקבל החלטה מיידית אלא הוא הציע לבחור ועדת מומחים שתבדוק אפשרות להתיישב באזור ותפרסם את מסקנותיה, ההחלטה הסופית תתקבל בקונגרס מיוחד שיכונס לעניין זה.

הנימוקים של התומכים:

1. אוגנדה יכולה לשמש מקלט לילה, מאגר הגירה זמני עבור כל היהודים שחיים במזרח אירופה וסובלים מפוגרומים (פעילות אנטי מדינית) ואנטישמיות.

2. זו הפעם הראשונה שהיהודים מוכרים כאומה על ידי מעצה גדולה כמו בריטניה, אסור להחמיץ הזדמנות זו.

3. זו הזדמנות להכין את היהודים לחיים ריבוניים עצמאיים.

הנימוקים של המתנגדים:

בראש המתנגדים עמדו הצירים מרוסיה שקראו לעצמם "ציוני ציון", הם ראו בהצעת אוגנדה בגידה ברעיון הציוני למרות הפוגרומים שסבלו יהודי רוסיה.

1. "אין ציונות בלי ציון", התיישבות יהודית באוגנדה לא תהיה זמנית והיהודים עלולים לשכוח את ציון.

2. ארץ ישראל היא מרכז היסטורי של העם היהודי, אין סיכוי שהיהודים יוותרו על ארץ ישראל.

3. תכנית אוגנדה סטרה את תכנית באזל אשר הכריזה כי שאיפת הציונות היא להקים לעם היהודי בית לאומי בארץ ישראל.

תוצאות:

הרצל הציע להקים ועדת חקירה שתבדוק את האפשרויות להתיישבות באזור, בנוסף הוא אמר שהוא לא יפסיק את מאמציו להשגת ארץ ישראל. בסופו של דבר, ביולי 1904 נפטר הרצל, תכנית אוגנדה לא התממשה. הקונגרס השישי הוא נקודת מפנה חשובה בהיסטוריה הציונית, אמנם דובר בקונגרס על שטח שהוא לא ארץ ישראל אך בסופו של דבר הרעיון נדחה. בקונגרס הציוני השביעי (שנת 1905) נקבע שארץ ישראל היא היעד הבלעדי של התנועה הציונית.